

Geschreven door drs. Lonneke van Berkel, vakreferent NPi en bewegingswetenschapper, met een vertaalslag van dr. Janne Veerbeek, fysiotherapeut, fysiotherapiewetenschapper en onderzoeker

Beschouwing

Diagnostiek

Prognose

Therapie

- **Therapie inrichten op behalen specifieke doelen**
- **Patiënten meer tevreden over behaalde doelen**
- **Motorisch vaardiger na doelgericht oefenen**

Doelgericht oefenen leidt tot betere behandelresultaten

Parkinsonpatiënten die oefenen met een specifiek, vooraf geformuleerd doel voor ogen boeken meer vooruitgang in armfunctie dan patiënten die algemene oefeningen doen om de bewegingsrange en handvaardigheid te verbeteren. Dat constateren Spaanse onderzoekers die vijftig gemiddeld 70-jarige Parkinsonpatiënten in twee groepen verdeelden en gedurende vier weken twee keer per week therapie aan huis gaven.

Specifiek

Therapeuten kunnen meer bereiken als zij de behandeling van Parkinsonpatiënten richten op het behalen van specifieke, vooraf door de patiënt geformuleerde doelen. Het oefenen bij de patiënten thuis maakt het mogelijk om relevante complexe bewegingen en taken te oefenen in de omgeving waarin ze nodig zijn.

Therapie

De onderzoekers hanteerden 'Goal Attainment Scaling' (GAS, zie kader) om samen met de Parkinsonpatiënten (Hoehn & Yahr II-III) te bepalen welke drie doelen voor een betere armfunctie zij wilden bereiken met de therapie. De therapeuten in de interventiegroep waren op de hoogte van de doelen van hun patiënten en pasten hun behandeling daarop aan. De therapeuten in

de controlegroep kenden de doelen niet en richtten zich meer op algemene oefeningen om de armmobiliteit en het grijpen en manipuleren te verbeteren.

Goal Attainment Scaling

Met Goal Attainment Scaling (GAS) kunnen therapeuten en patiënten specifieke, individueel bepaalde behandeldoelen evalueren. Voorafgaand aan de interventie stellen zij de schaal op en na afloop scoren zij in hoeverre het doel behaald is. De scores voor elk doel worden getransformeerd en opgeteld tot een somscore - een T-score - waarbij het belang van elk doel wordt meegewogen. Een score boven de 50 duidt op behaalde doelen, onder de 50 op niet behaalde doelen.

Doelen

De patiënten die doelgericht oefenden vonden dat zij hun doelen beter hadden bereikt dan de algemeen behandelde patiënten. Hun GAS T-score was gemiddeld 17 punten verbeterd, terwijl de controlepatiënten vier punten vooruit gingen. Patiënten wilden vooral weer zichzelf kunnen aankleden (80 procent van de patiënten), uit een glas drinken (70 procent) en knopen open- en dichtmaken (60 procent).

Broninformatie:

Cabrera-Martos I, Ortiz-Rubio A, Torres-Sánchez I, [et al.]. A randomized controlled study of whether setting specific goals improves the effectiveness of therapy in people with Parkinson's disease. *Clinical Rehabilitation* 2019; 33(3): 465-472.

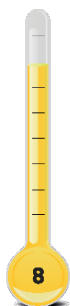

Vertaalslag naar de praktijk

De Goal Attainment Scale (GAS) wordt aanbevolen in de Richtlijn Parkinson en kan worden ingezet bij een heterogene patiëntenpopulatie. Een groot pluspunt van dit meetinstrument is dat de doelen van de patiënt op gestructureerde wijze worden uitgevraagd. De schaal kan vervolgens worden gebruikt om de voortgang van de patiënt aan de hand van de SMART geformuleerde doelen te evalueren.

Deze studie ondersteunt het gebruik van de GAS bij de behandeling van Parkinsonpatiënten. Wanneer de behandeling aan de doelen wordt aangepast (lees: in de thuisomgeving dát oefenen wat de patiënt wil verbeteren) is de vooruitgang groter. Dit is geen verrassing, want 'specificiteit van training' is een van hoofdingrediënten van effectieve neurorevalidatie. Dat er ook positieve effecten voor arm-handvaardigheid was, kan mogelijk worden verklaard door een verhoogde motivatie door het doelgericht trainen.

PEDro-score

Fijne motoriek

Ook bleken de doelgericht oefenende patiënten na de therapie motorisch vaardiger te zijn dan de controlegroep: zij konden meer pinnetjes plaatsen en elementen samenvoegen bij de Purdue Pegboard Test (zie kader) en zij hadden een sterkere pincetgreep. Daarentegen verschilden beide groepen niet in handknijpkracht.

PEDro-score

Methodologische kwaliteit volgens vakreferent: goed (PEDro score 8/10)

Purdue Pegboard Test

Deze test voor de fijne handmotoriek bestaat uit twee taken. Voor de eerste taak dient de patiënt zoveel mogelijk pinnetjes rechtop in de gaatjes van een bord te steken. Dat doet hij eerst met de dominante hand, dan de niet dominante hand en dan met beide handen tegelijk. Voor elke opdracht krijgt hij dertig seconden. Daarna volgt een taak waarbij de patiënt met beide handen elementen samenvoegt: hij plaatst een staafje rechtop in het bord, legt er een ring omheen, zet daar een kraag bovenop en sluit af met weer een ring. De tester scoort het aantal samengevoegde elementen in één minuut.

NPi

Postbus 1161,
3800 BD Amersfoort
www.npi.nl

Reactie:

mail naar
npiservice@npi.nl

©2019

Mis niets van de NPi-service

In deze NPi-service Neurologie
verschenen ook de volgende referaten:

[2019-5b: Extra oefenen met SMART-Arm
geen meerwaarde ter voorkoming van
armcontracturen na CVA](#)

[2019-5c: Kunnen volwassenen met
hersensletsel hun evenwicht verbeteren met
virtual realitytraining?](#)

Ook geïnteresseerd in andere thema's?
[Klik hier](#) voor de nieuwste referaten uit de
negen andere thema's van de NPi-service.